

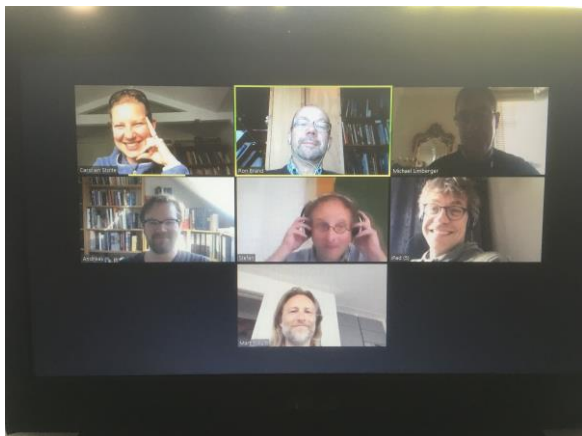

LINSCHOTEN-VEREENIGING

NIEUWSBRIEF 2020 – I

L.S.,

Net als velen in Nederland realiseert ook het bestuur van de Linschoten-Vereeniging zich terdege dat de aanpak van het coronavirus voor iedereen grote gevolgen heeft. Momenteel gelden in het gehele land, en dus ook voor ons, maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus. Deze maatregelen betekenen dat we zullen ons moeten aanpassen aan deze nieuwe situatie. Bijeenkomsten van grote groepen zijn vooralsnog verboden. Ook het bestuur vergaderde via de computer!

De impact van deze nieuwe maatregelen is groot en het is nog steeds zeer onzeker hoe lang deze situatie gaat duren. Het bestuur heeft begrip voor de zorgen van iedereen die door deze maatregelen worden getroffen. Leden die ziek zijn wensen wij een spoedig herstel.

De overheidsmaatregelen vanwege het coronavirus hebben ook effect op de uitvoering van onze Vereenigingsactiviteiten. De ledenvergadering, die gepland stond voor 6 juni

2020, hebben wij daarom helaas noodgedwongen moeten laten vervallen. Met een prachtige locatie als het Zaanse Museum meenden wij een mooi programma aan de leden te kunnen voorschotelen.

Dit alles kan helaas geen doorgang vinden. Wij vragen hiervoor uw begrip en realiseren ons dat dit betekent dat er dit voorjaar geen gebruikelijke bijeenkomst zal zijn waar de leden elkaar kunnen ontmoeten.

Het bestuur heeft daarom besloten om de ledenvergadering uit te stellen naar het najaar van 2020. De honderdwaalfde ledenvergadering vindt hoogstwaarschijnlijk plaats in november, tegelijk met de boekpresentatie van de delen 119 en 120.

Ja, u leest het goed! De jaaruitgave voor 2020 bestaat uit twee banden. Het wordt een bijzondere publicatie met de Indonesische dagboeken en natuurimpressies van de getalenteerde tekenaar, schilder en illustrator Pieter van Oort (1804-1834). Van Oort was een van de meest getalenteerde natuurtekenners van Nederland in de negentiende eeuw.

In 1826 reisden hij en enkele wetenschappers in opdracht van koning Willem I naar Nederlands-Indië (Indonesië). In zijn dagboeken doet Van Oort verslag van zijn dagelijks leven en beschrijft met veel oog voor detail de lokale gebruiken, monumenten en verhalen. Ook maakte hij prachtige tekeningen van planten en dieren die tegenwoordig sterk bedreigd zijn. Van Oorts levendige ooggetuigenverslag bevindt zich in de archieven van Naturalis Biodiversity Center in Leiden.

U moet daarop dus nog even wachten, maar dan heeft u alvast iets om naar uit te kijken!

Om u toch enige verstrooiing te bieden en ook iets te lezen, ontvangt u deze nieuwsbrief met een aantal nieuwsberichten over de Vereniging en aanverwante zaken op het gebied van het historisch reisverhaal.

Terugblik boekpresentatie deel 118

Op 16 november 2019 werd het eerste exemplaar gepresenteerd van deel 118 in de reeks Werken van de Linschoten-Vereeniging: *Ten exempelman van anderen. De processen tegen opvarenden van de piratenschepen Trompeuse en Resolution in Suriname en op St. Thomas in 1684*. Ongeveer 80 leden en introducees kwamen hiervoor naar de Universiteitsbibliotheek Leiden. Hier kon een prachtig en zeer toepasselijk programma worden gepresenteerd.

Na een welkomstwoord door voorzitter Michiel van Groesen, weer teruggekeerd na een buitenlands verblijf, lichtten de bezorgers, Karwan Fatah-Black en Aart Ruijter, hun boek toe. De 'Trompeuse' en 'Resolution' waren de eerste piratenschepen van het gouden zeerovertijdperk dat eindigde in de jaren

1720 met de iconische kapiteins als Edward Teach, Anne Bonny en Jack Rackham.

Een deel van de bemanningen van de 'Trompeuse' en de 'Resolution' werd in Suriname en op het Deense St. Thomas voor het gerecht gebracht. Geen van de verhoren, eisen en vonnissen van de in Suriname gevoerde processen tegen de zeeroovers is ooit gepubliceerd. Details hierover zijn grotendeels onbekend gebleven omdat de belangrijkste archiefstukken eeuwenlang weggestopt zaten

LINSCHOTEN-VEREENIGING

OPGERICHT 7 MAART 1908

in binnen- en buitenlandse archieven. De verzameling ondervragingen van bemanningsleden die in dit deel zijn opgenomen maken veel duidelijk over de achtergrond van de zeeroovers, het leven aan boord van deze schepen en hoe deze piraten hun strategie en werkterrein bepaalden.

Nadat Martijn Storms, conservator kaarten en atlanten van de Universiteit Leiden, een lezing over kaarten van het Caribisch gebied in de collectie van de Universiteit Leiden verzorgde, werd het eerste exemplaar van *Ten exempelman van anderen* uitgereikt aan prof. dr. Rosemarijn Hoefte, hoogleraar Geschiedenis van Suriname na 1873 aan de Universiteit van Amsterdam (en werkzaam aan het KITLV). Tot besluit konden de leden enkele Caribische kaarten bekijken. Een aangeklede borrel in het nabij gelegen Grand Café Pakhuis besloot de geslaagde bijeenkomst.

Mooie PR voor de Linschoten-Vereeniging!

Op dezelfde dag als deel 118 werd gepresenteerd, op 16 november 2019, verscheen over de Linschoten-Vereeniging en de nieuwe boekuitgave een groot artikel van twee pagi-

na's, in vaktermen een *spread* genoemd, in *NRC Handelsblad*.

Naast een interview met voorzitter Michiel van Groesen over de Vereniging en haar geschiedenis lichtte bezorger Karwan Fatah-Black het deel *Ten exempelman van anderen* toe. Deze bijzondere en uitgebreide *exposure* leverde de Vereniging in korte tijd 15 nieuwe leden op!

secretariaat: Duivestein 3, 2641 LG Pijnacker

+31 (0)15 – 369 20 93

secretaris@linschoten-vereeniging.nl

www.linschoten-vereeniging.nl

KNAW Early Career Award voor Carolien Stolte

In november 2019 mocht ons bestuurslid Carolien Stolte, universitair docent aan het Instituut voor Geschiedenis in Leiden, een Early Career Award ontvangen van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW). Zij kreeg deze prijs voor haar onderzoek naar de rol van informele Afro-Aziatische netwerken in de Koude Oorlog. Voor dit vernieuwende onderzoeksbeeld ontving ze de prijs. Carolien Stoltes onderzoek richt zich op de intellectuele geschiedenis van Zuid-Azië vanuit een transregionaal perspectief. Momenteel doet ze onderzoek naar samenwerkingsverbanden binnen de dekoloniserende wereld tijdens de vroege Koude Oorlog. Stolte was een van de twaalf Nederlandse onderzoekers die een Early Career Award ontvingen. Het is een enorme erkenning niet alleen van haar eigen werk, maar ook van deze onderzoekslijn, die relatief nieuw is. Het is heel belangrijk dat we beter begrijpen hoezeer de Koude Oorlog en de dekolonisatie met elkaar verstrengeld waren, en hoe slim activisten uit Afrika en Azië niet alleen langs nieuwe politieke scheidslijnen navigeerden, maar vaak ook gewoon er dwars doorheen. Van harte proficiat!

Verhoging contributie per 2020

Tijdens de ledenvergadering van 29 juni 2019 stelde het bestuur voor om de contributie met ingang van 2020 te verhogen. De uitgaven voor boekuitgaven en bijeenkomsten stijgen, terwijl de contributie al meer dan tien jaar gelijk is gebleven en het ledenaantal langzaam terugloopt. Hierdoor teert de Vereniging al enige jaren in op haar vermogen. De ledenvergadering verklaarde zich hiermee akkoord en stelde de volgende contributiebedragen vast:

- * Gewone leden: € 30,00 (was € 22,50);
- * Plus-leden: € 47,50 (was € 40,00);
- * Buitenlandse leden: € 52,50 (nu € 45,00); *
- Studentleden: € 15,00 (ongewijzigd).

De contributiefacturen worden binnenkort verstuurd.

LINSCHOTEN-VEREENIGING
OPGERICHT 7 MAART 1908

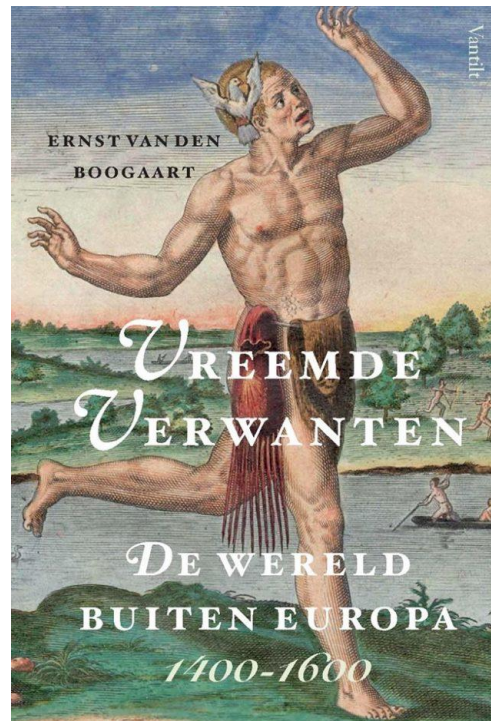
Overname Walburg Pers

Met het overlijden van directeur-uitgever Pieter Schriks in november 2017 brak een onzekere periode aan voor de Walburg Pers. Tijdelijk nam Winnie Urban, sinds jaar en dag al een plezierig contactpersoon voor de Linschoten-Vereeniging, de honneurs waar. De Walburg Pers liet weten dat zij per 1 januari 2020 een nieuwe directeur-eigenaar heeft gevonden in de persoon van de zeer ervaren uitgever Jan-Peter Wissink. Onder zijn leiding wordt het fonds van met name historische non-fictieboeken onder de vertrouwde naam Walburg Pers voortgezet en uitgebreid.

Het bestuur is hier blij mee en verwacht dat de samenwerking met de Walburg Pers op dezelfde voet wordt voortgezet als al gebeurt sinds 1985.

Vreemde verwanten. De wereld buiten Europa, 1400-1600, door Ernst van den Boogaart

Eind 2019 verscheen bij uitgeverij Vantilt een nieuwe publicatie van Verenigingslid

Ernst van den Boogaart. In *Vreemde verwanten* beschrijft hij de toenemende kennis van

secretariaat: Duivestein 3, 2641 LG Pijnacker
+31 (0)15 – 369 20 93

secretaris@linschoten-vereeniging.nl
www.linschoten-vereeniging.nl

buiten-Europese landen en volken in de Europese reisliteratuur 1400-1600. In die periode maakten geleterde Europeanen kennis met Aziaten uit het Verre Oosten, zwarte mensen uit Afrika en indianen uit Amerika. Op de drempel van de Nieuwe Tijd bleek de bewoonde wereld veel groter dan men voorheen dacht. In *Vreemde verwanten* beschrijft Van den Boogaart deze ontmoeting met de buiten-Europese wereld. Naast sterke verhalen brachten reizigers betrouwbare informatie mee over mensen die elders woonden en anders waren. Nieuwe kaarten met lengte- en breedtegraden maakten het mogelijk hun plaats op de wereldbol nauwkeurig te bepalen. De reisverslagen van auteurs als Marco Polo werden intensief gelezen, aanvankelijk in gekopieerde manuscripten en later in gedrukte vorm.

Europeanen vatten de vreemdelingen die zij leerden kennen op als afstammelingen van Adam en Eva, naar analogie van henzelf. De soortgenoten die binnen hun gezichtskring traden werden gezien als eender en anders. Deze onbekende aardbewoners hadden merkwaardige en soms gruwelijke gewoonten, maar maakten deel uit van dezelfde mensheid. Ze waren vreemde verwanten.

De toevallige ontdekking van Paaseiland, door Cees de Reus

Noem Paaseiland en iedereen denkt aan het meest afgelegen eiland ter wereld in de Stille Zuidzee met zijn mysterieuze beelden en bewoners.

Maar waarschijnlijk zijn de leden van de Linschoten-Vereeniging de enigen die weten dat het eiland in het jaar 1722 door een Nederlander is ontdekt. In 1911 verscheen immers in onze serie als deel 4 *De Reis van mr. Jacob Roggeveen ter ontdekking van het Zuidland, 1721 – 1722*, bezorgd door F.E. Baron Mulert.

En in 2012 verscheen de meeslepende biografie *Naar het aards paradijs. Het rusteloze leven van Jacob Roggeveen, ontdekker van Paaseiland (1659-1729)*, geschreven door Verenigingslid Roelof van Gelder.

LINSCHOTEN-VEREENIGING

OPGERICHT 7 MAART 1908

Dat het spannende relaas van de zoektocht naar het geheimzinnige continent Zuidland nog steeds tot de verbeelding spreekt, blijkt ook uit het boek *De toevallige ontdekking van Paaseiland* door Cees de Reus, dat eind 2019 verscheen bij Brave New Books. Roggeveen vertrok met een kleine vloot van drie schepen vanuit de Rede van Texel op een mooie zomerdag. De bemanning begon met hoge verwachtingen aan een reis, die door onverwachte tegenslagen als een Grieks drama rampzalig eindigde.

Cees de Reus neemt de lezer mee aan boord en schildert de barre leefomstandigheden aan boord, de vele avonturen en de ontberingen. Hij vertelt in korte zinnen het waargebeurde verhaal vanuit de kennis en de gedachtewereld van die tijd.

Hij laat ons kijken door de ogen van commandeur Roggeveen, de chirurgijn meester Straetman en de scheepsjongen Kees. Ze kijken alle drie in verwondering naar de onbekende wereld om hen heen. Ze zoeken niet alleen het onbekende maar proberen, ieder op zijn manier, te ontsnappen aan de tijdgeest.

Journal der merkwaardige reizen, 1847 tot 1904, door Jan Wever

De presentatie van de vijftiende jaarpublikatie van de Stichting Nederlandse Kaap Hoorn-vaarders kwam in maart 2020 door het dreigende coronavirus te vervallen. De publicatie zelf is gelukkig wel verschenen. Voor deze uitgave is gekozen voor het boeiende levensverhaal van de volmatroos Jan Wever (1835-1926) van West-Terschelling. Wever was een ervaren en vakbekwaam zeeman in de bloeiperiode van de negentiende-eeuwse zeilvaart die tijdens zijn leven Kaap Hoorn rondde. Autobiografieën van Nederlandse zeelieden uit deze periode, zeker van een matroos, zijn zeldzaam.

Wever doet in zijn *Journal* verslag van zijn lange en spannende zeemansleven van 1847 tot 1904. In de eerste twintig jaar beschrijft hij hoe hij als volmatroos aan boord van een schoenerbrik tijdens een wereldomzeiling van drie jaar Kaap Hoorn rondde. In 1853

secretariaat: Duivestein 3, 2641 LG Pijnacker

+31 (0)15 – 369 20 93

secretaris@linschoten-vereeniging.nl

www.linschoten-vereeniging.nl

maakte Wever met zijn schip een tot nu toe onbekende Kaap Hoorn-ronding. In Napels droste hij na bijna overboord geslagen te zijn door opzet van de kapitein en op zijn laatste reis ontsnapte hij ternauwernood aan een schipbreuk op de Noorse klippen. Na twee reizen ter walvisvaart op een Groenlandvaarder nam hij dienst bij het loodswezen. Tijdens een dienstverband van bijna veertig jaar wist hij op te klimmen tot loods-schipper 1ste klasse. Fragmenten uit zijn merkwaardige Journaal verschenen eerder als feuilleton in de *Telegraaf* en de *Nieuwe Rotterdamse Courant*. De gehele tekst werd destijds onder redactie van de bekende walvisvaart deskundige dr. A.B. van Deirse uitgegeven en heeft nu een speciale heruitgave.

Voor meer informatie over deze publicatie wordt verwezen naar de website:

<https://www.kaaphoornvaarders.nl/>

VOC scriptieprijs

VOC Caemer Die Haghe (CDH) is een genootschap waarvan de leden bijzondere belangstelling hebben voor de historische betekenis van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC), in al zijn facetten, evenals

voor Nederlands Oost-Indië en de Nederlandse maritieme historie. Het genootschap streeft ernaar de herinnering aan de VOC en aanverwante onderwerpen levend te houden.

Daartoe organiseert CDH bijeenkomsten, lezingen, boekbesprekingen enz. Recent heeft CDH een VOC scriptieprijs ingesteld, met als doel het stimuleren van studenten om een scriptie te schrijven met betrekking tot de VOC of een aanverwant onderwerp. De prijs bedraagt 1000 euro voor de beste master-scriptie en 200 euro voor de beste bachelorscriptie. Het streven is om de prijs jaarlijks toe te kennen. Meer informatie is te verkrijgen via de website

<https://www.voccaemerdiehaghe.nl/>

AVG

Sinds 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Ook de Linschoten-Vereeniging hanteert een privacybeleid, waarmee we garanderen zorgvuldig en vertrouwelijk met uw persoonlijke gegevens om te gaan. Dit staat ook verwoord in de privacyverklaring, die intussen op de website is geplaatst. Zie:

[https://www.linschoten-](https://www.linschoten-vereiniging.nl/nl/privacyverklaring)

[vereiniging.nl/nl/privacyverklaring](https://www.linschoten-vereiniging.nl/nl/privacyverklaring). Het bestuur wil graag uw expliciete toestemming voor het verwerken van uw persoonsgegevens. Dat kan via de privacyverklaring op de website:

<https://www.linschoten-vereiniging.nl/nl/gegevensverwerking>

Colofon

© Linschoten-Vereeniging, 2020